

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-området Närsholmen

SE0340017

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 -områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man från i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet.

Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Begreppsförklaringar Natura 2000

SPA - Område som genom regeringsbeslut klassificerats som särskilt skyddsområde i enlighet med EU:s fågeldirektiv (2009/147/EEG).

pSCI - Område som är föreslaget av regeringen, men ännu ej antaget av EU-kommissionen.

SCI - Område som, i den biogeografiska regionen eller de biogeografiska regionerna det tillhör, väsentligt bidrar till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos någon av livsmiljöerna i bilaga 1 i art- och habitatdirektivet eller någon av arterna i bilaga 2 i samma direktiv. Områden som kan bidra till att nätverket Natura 2000 blir sammanhängande och som väsentligt bidrar till bibehållandet av den biologiska mångfalden inom den biogeografiska regionen eller de biogeografiska regioner (kontinental, boreal, alpin, marin östersjön och marin atlantisk) som avses.

SAC – Område av gemenskapsintresse (SCI) som av regeringen med stöd av MB (Miljöbalken) 7 kap. 28 § förklarats som särskilt bevarandeområde.

Gynnsamt bevarandetillstånd

En arts bevarandestatus anses gynnsam när:

- populationsutvecklingen visar att arten på lång sikt kommer att förbli en del av sin livsmiljö
- dess naturliga utbredningsområde inte minskar och sannolikt inte heller kommer att minska
- tillräckligt mycket livsmiljö finns för att arten ska bibehållas på lång sikt.

En naturtyps bevarandestatus anses gynnsam när:

- dess naturliga utbredningsområde och de ytor den täcker är stabila eller ökande
- de strukturer och funktioner som krävs för att livsmiljön ska bibehållas finns kvar under överskådlig framtid
- bevarandestatusen hos dess typiska arter är gynnsam.

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0340017 Närsholmen

Kommun:

Områdets totala areal: 415 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen:

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden:

Statliga

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 1996-03-01, regeringsbeslut M96/867/4, pSCI: 2004-04-01, SCI: 2005-01-01,
SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1140 - Blottade ler- och sandbottnar

1210 - Driftvallar

1220 - Sten- och grusvallar

1630 - Strandängar vid Östersjön

6210 - Kalkgräsmarker

6410 - Fuktängar

9070 - Trädklädd betesmark

A045 - Vitkindad gås, *Branta leucopsis*

A068 - Salskrake, *Mergus albellus*

A132 - Skärfläcka, *Recurvirostra avosetta*

A151 - Brushane, *Philomachus pugnax*

A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*

A195 - Småtärna, *Sterna albifrons* (nytt namn *Sternula albifrons*)

Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:

A062 - Bergand, *Aythya marila*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

---Prioriterade bevarandevärden---

Inom Natura 2000-området Närsholmen är de prioriterade bevarandevärdena områdets Strandängar vid Östersjön (1630), Kalkgräsmarker (6210), Fuktängar (6410), Sandstränder vid Östersjön (1640), Blottade ler- och sandbottnar (1140), Sten- och grusvallar (1220), Trädklädd betesmark (9070) och Driftvallar (1210), samt förekomsterna av Vitkindad gås (A045), Bergand (A062), Salskrake (A068), Brushane (A151), Skärfläcka (A 132), Silvertärna (A194), Småtärna (Sternula albifrons) .

---Motivering---

Närsholmen omfattar vidsträckta betade gräsmarker med lång hävdkontinuitet. Området hyser en rik flora och fauna knuten till betade gräsmarker, våtmarker och strandmiljöer. Detta inkluderar en rik fågelfauna, och området utgör ett viktigt häcknings- och rastningsområde för ett stort antal arter förknippade med grunda havsområden och öppna strandängar.

---Prioriterade åtgärder---

Fortsatt betesbruk med hänsyn till områdets karaktär, hävdhistoria och skyddsvärden såsom vegetation och häckande fåglar. Vid ogynnsam täckningsgrad av igenväxningsvegetation sker i första hand manuell underhållsröjning (försiktig naturvårdsinriktad röjning, gallring, plock- och luckhuggning vid behov).

Beskrivning av området

Närsholmen är en säregen betesmark som ger ett savannliknande intryck, belägen nära När på Gotlands ostkust. Närsholmen är till stor del uppbyggd av grus som är svallat under landhöjningen och ligger i tydliga vallar. På något håll är jordlagret mycket tunt och man kan ana kalkhällen. På den yttre delen av holmen sluttar strandpartiet brant ner mot vattnet, här finns blottat berg och på stranden står ett flertal raukar. De betade gräsmarkerna innanför är karga men vegetationen är rik, här märks fårsvingel, axveronika, backtimjan, solvända och backsmultron och rika förekomster av Adam och Eva. I detta område finns även Gotlands enda förekomst av fältvedel. På den inre delen av ön är marken mera böljande och naturtyperna växlar från gräs- och örtrika fuktängar till torra kalkgräsmarker. Busksiktet är starkt präglat av långvarigt bete, med starkt åldriga stamformade enar som ger Närsholmen dess savannartade intryck. Tre mindre talldungar står ute på holmen. Stränderna är till största delen steniga, men välutvecklad strandäng finns dels vid Kroken och dels längs den norra stranden. På Närsholmens västra del finns en blöt lövmark som genomkorsas av en liten bäck. Området är när denna bevarandeplan skrivs välhävdad och betas med nötkreatur.

I gräsmarkerna förekommer den rödlistade fjärilen svartfläckig blåvinge (*Phengaris arion*) som har backtimjan som värdväxt. Den kräver även förekomst av rödmyror i släkte *Myrmica* (främst hedrödmyra, *Myrmica sabuleti*), i vars bon larven utvecklas. Arten hotas främst av igenväxning i tidigare betade landskap.

Närsholmen hyser ett synnerligen rikt fågelliv med en stor mängd häckande strandfåglar, bland annat tofsvipa, storspov, sydlig kärrsnäppa, skärfläcka, ros Karl, rödbena, större strandpipare, skedand, snatterand, gravand, småtärna och silvertärna. Närsholmen fågelskyddsområde, och naturreservat.

Vad kan påverka negativt

---Igenväxning---

Det mest påtagliga hotet mot de biologiska värdena knutna till betesmarker är igenväxning, en naturlig följd av den succession som sker i dessa habitat när störningsfaktorer i form av bete, tramp, brand och vind inte längre förmår att hålla igenväxningen tillbaka. Igenväxningen utgör ett hot mot både flora och fauna. De öppna gräsmarkernas växter är så gott som helt beroende av ljusinstrålning och störningar i form av bland annat bete och tramp, och fåglarna som födosöker på strandängarna är beroende av öppen mark med kortväxt vegetation. Ökad igenväxning leder till ökad förnaansamling från döda växter vilket på sikt medför en näringsanrikning och tjockare jordtäckning, vilket i sin tur påskyndar igenväxningen. I strandnära områden är bete nödvändigt för att hindra igenväxning med vass. Mycket intensivt bete kan dock missgynna flera kärlväxter och mossor och påverka den kartakteristiska strandängsfloran negativt.

---Avmaskning och tillskottsutfodring---

Användning av avmaskningsmedel som innehåller makrocykliska laktoner (där avermectinerna ingår) utgör ett hot mot den dynglevande insektsfaunan och kan påverka hydrokemin i våtmarkerna och deras ingående arter. Tillskottsutfodring av betesdjuren ger en indirekt näringstillförsel till marken och våtmarkerna och missgynnar den konkurrenssvaga floran.

---Ingrepp och störning---

Kraftiga ingrepp och störning är ett hot mot områdets naturtyper och arter. Framförandet av fordon i terrängen kan skada markernas vegetation och fauna (t.ex. de många småkrypsarter som på dagtid ligger nedgrävda i sanden). Andra hot är exploatering i form av bebyggelse, bryggor, sandtäkt, muddringar och dikningar, skador från båttrafik, fiske med redskap som skadar bottenarna och icke selektiva fiskeredskap som hotar den biologiska mångfalden av däggdjur, fåglar, fisk och bottenlevande djur. Friluftsliv kan utgöra ett hot mot områdets fågelliv under häcknings- och rastningstider. Grunda havsområden är viktiga som uppväxtområden för många fiskarter samt för ryggradslösa djur, och för fåglar som födosöker där. Verksamheter som försämrar kvaliteten på de grunda havsområdena och förutsättningarna för de arter som är knutna till dem utgör därmed ett hot även mot strandmiljöerna på land.

Gödsling, kalkning eller insådd av för naturtypen främmande arter har en negativ inverkan på områdets biologiska värden. Alla former av produktionsinriktat skogsbruk till exempel avverkning, gallring, markberedning, dikning eller plantering utgör ett hot mot området.

Ökad pålagring med ruttnande tång och alger (släke) kan vara negativt och ge övergödningseffekter på stränder och strandnära områden. I äldre tider förekom ofta tångtäkt som höll strandområdena fria från större tångvallar/driftvallar. Tångtäkt och strandstädning utgör dock ett direkt hot mot naturtypen Driftvallar (1210) och arter knutna till förmultnande organiskt material som spolats upp på stranden, och småkrypsfaunan minskar drastiskt på stränder som städas från tång.

---Utsläpp av olja, kemikalier och näringsämnen---

Utsläpp av olja och kemikalier eller läckage från båttrafik i Östersjön kan orsaka stora skador på både växt och djurliv i havet och på land. Många fågelarter påverkas av oljeutsläpp både direkt och indirekt genom påverkan på bottenfaunan. Utsläppets storlek, tid på året och

väderförhållanden har betydelse för hur stora konsekvenserna blir och hur effektivt saneringsarbetet kan genomföras.

Strandnära skogsavverkningar och läckage av näringsämnen från jordbruksmark leder till ökad tillförsel av näringsämnen till vattnet genom avrinningen från land. De grunda kustområdena liksom lagunerna är känsliga mot övergödning, vilket resulterar i minskat siktdjup, snabbare igenväxning och förändrad artsammansättning. Övergödning orsakar även syrebrist på bottenarna. På land har övergödning en negativ effekt på naturtypernas karakteristiska flora och fauna och påskyndar igenväxning.

---Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar---

Under den senaste 50 åren har andelen luftburna näringsämnen ökat dramatiskt vilket i sin tur inneburit en anrikning av kväve i tidigare näringsfattiga marker. Gödningseffekter innebär att igenväxningen kan accelerera och artsammansättningen i fältskiktet kan förändras till följd av luftburet kvävenedfall. Surt nedfall och andra luftburna föroreningar kan påverka både flora och fauna i området.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsinriktade ändamål som skötsel och förvaltning av det berörda området (7 kap. 28 a § miljöbalken).

Bevarandeåtgärder

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsinriktade ändamål som skötsel och förvaltning av det berörda området (7 kap. 28 a § miljöbalken).

- Området ligger inom Riksintresse för Naturvård.
- Området ligger inom Riksintresse för Friluftsliv.
- Området är skyddat som naturreservat.
- Delar av området är skyddade som fågelskyddsområde, med tillträdesförbud under delar av året.

---Bete---

Området utgörs av betade gräsmarker och hävdpräglad skogsmark som varit betesmark under lång tid. För att bevara de naturvärden som är knutna till området är det av stor vikt att den traditionella hävden upprätthålls. Förutsättningarna för gynnsam bevarandestatus är flera. Området skall årligen betas med i första hand nötkreatur. Vid varje betessäsongs slut ska grässvålen vara väl avbetad. På torr mark skall ingen skadlig ansamling av förna och obetat gräs äga rum, på fuktig och våt mark är betet mindre smakligt och i sådana områden blir därför avbetningen mindre intensiv. Betespåsläpp bör ske efter det att de flesta strandängsfåglarna kläckt sina ungar i början av juni, därefter är det viktigt att betessäsongen kommer igång medan lågvatten råder och vassvegetationen är smaklig för betesdjuren. Förlängd betesperiod på hösten är fördelaktigt. Möjligheter till översvämning måste finnas. Ingen stängsling mot vattenlinjen bör förekomma, om stängsling är nödvändig måste denna ske en bra bit ut i vattnet så att betesdjuren kan hålla tillbaka vassvegetationen.

Stödutfodring av djur får ej ske. Avmaskning i förebyggande syfte, så kallad strategisk avmaskning, ska undvikas. Överväg i stället kombinationsbete med flera djurslag och

rotationsbete. Avmaskningen ska skötas utanför naturbetesmarken. Medel som innehåller avermektiner får ej användas.

Ingen tillförsel av handelsgödsel får ske.

---Underhållsröjning---

Manuell underhållsröjning föreslås vid uppslag av träd och buskar som ratas av betesdjuren. Naturvårdsröjningar bör göras genom försiktiga naturvårdande glänt- och plockhuggningar för att den trädklädda betesmarken ska ha den önskade karaktären av en flerskiktad och luckig skog med väl utvecklade bryn. Gamla träd och död ved bör sparas för att öka andelen död ved i olika nedbrytningsstadier.

---Bränning av betesmark---

Bränning i syfte att vitalisera betet och göra betet mer smakligt och näringsrikt för djuren har varit en skötselmetod som använts under mycket lång tid i gotländska betesmarker. Bruket att bränna mark har dock visat sig ha negativ inverkan på fågellivet på strandängar, och ska därför ske restriktivt. Bränning får ej ske oftare än vart sjunde år. Bränning får under ett och samma år omfatta högst 50 hektar mark. Bränning bör inte ske under perioden 1 mars - 31 oktober, men kan övervägas tidigare under sensommaren-hösten (efter 31 juli) om förhållandena kräver det och om åtgärden kan göras med tillräcklig hänsyn till områdets flora och fauna, framför allt rastande flyttfåglar. När bränning utförs ska marken vara så blöt att endast fjolårsgräset brinner av, grässvålen ska inte fatta eld.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1140 - Blottade ler- och sandbottnar

Areal: 13,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

På Närsholmen finns blottade ler- och sandbottnar främst i Kroken, men även i områdets västra del. Bottnarna är fria från vegetation. Nedan följer en generell beskrivning av naturtypen:

Blottade ler- och sandbottnar förekommer i boreal och kontinental biogeografisk region, och är grunda bottnar som delvis blottas vid lågvatten. Bottnarna är ofta fria från makrovegetation (sjögräsängar ingår dock i naturtypen) men med stora mängder blågrönalger och kiselalger. Fintrådiga alger kan förekomma, men stora drivande mattor av fintrådiga alger (vilket orsakas av övergödning) utgör ett hot mot naturtypen.

Naturtypen har en rik bottenfauna, och är viktig för änder och vadarfåglar som söker föda i de grunda bottnarna.

Bevarandemål

Arealen Blottade ler- och sandbottnar (1140) ska vara minst 13,3 hektar.

Bottnarna blottas vid lågvatten och har en naturlig hydrologi med ett naturligt vattenutbyte. Vattenkvaliteten i området är god, och den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier försumbar. En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva. Typiska arter och karaktärsarter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

1210 - Driftvallar

Areal: 3,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

På Närsholmen finns driftvallar i strandängen på holmens nordsida. Nedan följer en generell beskrivning av naturtypen.

Driftvallar består av kväverika vallar av organiskt material på flacka stränder bestående av sten, grus eller sand. Vallarna uppkommer genom att tång, vass eller annan vegetation drivit med vattnet genom strömmar och vågrörelser och lagrats upp som ”vallar” längs stränderna. På det ofta mycket kväverika underlaget förekommer en, frodig vegetation av främst ettåriga växter, men ett inslag av fleråriga växter kan förekomma. Driftvallarna hyser en rik insektsfauna, samt vissa kräfdjur. Välutvecklade driftvallar är en viktig miljö för födosökande, rastande vadarfåglar.

I och med att blåstångens utbredning minskat i vissa områden har blåstångsvallarna blivit sällsyntare, medan driftvallar bestående av säv och fintrådiga alger blivit allt vanligare.

Bevarandemål

Arealen Driftvallar (1210) ska vara minst 3,2 hektar.

Vallarna består av en ansamling av kväverikt organiskt material, främst av blåstång, där ett kontinuerligt tillskott och en naturlig omsättning av driftmaterial sker. Ingen förändring i deposition från blåstångsvallar till vallar bestående av säv och fintrådiga alger förekommer. Vattenkvaliteten i området är god, och den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier försumbar.

Växtsamhällen av kvävegynnade, annuella växter förekommer och vegetationen varierar med åldern på respektive driftvall. Vallarna hyser en rik insektsfauna samt vissa kräfdjur. En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva. Typiska arter och karaktärsarter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

1220 - Sten- och grusvallar

Areal: 8,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Större delen av Närsholmens kustlinje kantas av sten- och grusvallar. Området är till stor del uppbyggt av sådana vallar, som syns tydligt nära kusterna. De har ofta en tydlig zonerings med mer eller mindre nakna gruspartier uppe på vallarna och bevuxna partier mellan dem. Vallarna ingår i de betade gräsmarkerna och betas med nöt. Nedan följer en generell beskrivning av naturtypen.

Sten och grusvallar förekommer i boreal och kontinental biogeografisk region. De inkluderar även fossila vallar, och förekommer alltid i direkt anslutning till stranden. Vallarna utvecklas genom att småsten avsätts vid gränsen för högvattenståndet, mer permanenta vallar uppstår när sten och grus kastas längre upp på land av stormvågor. Med tiden kan flera vallar staplas mot varandra och skapar vidsträckta markstrukturer.

Vilka förhållanden som råder för arters etablering i vallarna varierar beroende på stabilitet, mängden finfördelat material som ackumulerats mellan småstenarna, lokalt klimatförhållande, bredden på strandremsan mellan vallen och havet, och om och hur lokalen tidigare har nyttjats. Naturtypen är vanligen ohävdad. Vegetationens utformning varierar beroende på hur exponerad stranden är för vind och vågor, och på successionsstadium. I äldre delar kan antingen en gräs-, ljung- och risvegetation, eller en vegetation dominerad av mossor och lavar, utvecklas. Närmast stranden är florans anpassad till saltstress, starka vindar och stark sol. Floran kan också variera mellan vallarna och lägre partier mellan dem vilket resulterar i zoner av bevuxna partier och nakna gruspartier. Karaktäristisk vegetation på strandvallarna på Gotland inkluderar strandvial, tulkört, en, strandkål, saltarv, strandråg, gulmåra och tall.

Bevarandemål

Arealen av Sten- och grusvallar (1220) ska vara minst 8,6 hektar.

Vallformationerna är bestående och förutsättningar finns för naturlig och fortsatt avsättning av nytt vallmaterial. Vattenkvaliteten i området är god, och den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier försumbar. Pålagring av ruttnande alger är liten. Vallarna har en tydlig zonerings av olika vegetationstyper och en för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva. Typiska arter och karaktärsarter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

1630 - Strandängar vid Östersjön

Areal: 9,11 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Strandängarna utgör en väldigt liten del av de betade gräsmarkerna på Närsholmen, och förekommer längs kusten i norra delen av området, vid Kroken och i västra delen av området. Ängarna är välhävdade och betas med nöt. Nedan följer en generell beskrivning av naturtypen.

Merparten av strandängarna är eller har varit påverkade av slätter och/eller betesdrift. Flora och fauna varierar beroende på bland annat underlag och hävdhistorik, och är oftast präglade av antingen pågående traditionell hävd eller tidigare hävd. Arter som indikerar hävdkontinuitet ska finnas. Naturtypen är i allmänhet helt öppen, men enstaka träd och buskar kan förekomma. I södra Östersjön är strandkämpar en viktig indikatorart på en välhävdd miljö.

Strandhabitatet avgränsas mot havet vid medelvattenståndet. Vegetationen påverkas av naturliga faktorer som till exempel landhöjning, vatten-ståndsväxlingar och isskrap och är mer eller mindre tydligt zonerad. De hävdade strandängarna är viktiga för häckande vadare.

Strandängar vid Östersjön varierar dock en hel del beroende på var de förekommer. Landhöjning, vattenståndsväxlingar och isskrap har en mycket större inverkan i norra delen av Östersjöområdet vilket leder till en stor variation i naturtypens artinnehåll och en zonerad av vegetationen. Saltrika fläckar (saltbrännor) förekommer i naturtypen, särskilt i södra delen av Östersjön där salthalten är högre. De hävdade strandängarna är viktiga för häckande vadare. På platser med mycket gäss kan betespåverkan från dessa vara betydande och hålla naturtypen öppen. Kärlväxtfloran på strandängar vid Östersjön är ofta artrik.

Mark som på grund av igenväxning, felaktig skötsel eller annan påverkan i stort sett saknar karakteristiska arter och inte kan anses gå att restaurera inom en rimlig tid bör i normalfallet inte räknas som naturtyp. Detta gäller även mark som är så starkt gödningspåverkad att kvävegynnade växter helt dominerar fältskiktet.

Bevarandemål

Arealen av strandängar vid Östersjön (1630) ska vara minst 9,11 hektar.

Området hävdas årligen genom bete, främst med nöt. En tydligt hävdpräglad eller naturligt störningspräglad markvegetation förekommer. Strandängarna är öppna och saknar träd och buskar. Saltpåverkan genom mer eller mindre regelbundna översvämningar av havsvatten förekommer. Strandängen har en naturlig hydrologi. Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Betesdjuren hålls så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan.

En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva, och negativa indikatorarter förekommer inte heller eller i mycket liten omfattning. Typiska arter, karaktärsarter och hävdgynnade arter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar eller trivialisering.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

6210 - Kalkgräsmarker

Areal: 84 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Kalkgräsmarkerna utgör en stor del av arealen på Närsholmen. De ingår i områdets betade gräsmarker, som främst utgörs av kalkgräsmarker och fuktängar. Betesmarken är välhävdad och betas med nöt. Gräsmarkerna i området är torra med rika förekomster av Adam och Eva. Nedan följer en generell beskrivning av naturtypen.

Naturtypen kalkgräsmark innefattar torra till friska, hävdpräglade gräsmarker nedanför trädgränsen ofta med ett rikligt inslag av örter, särskilt kalkkrävande sådana. Jordlagret är tunt och näringsfattigt och har skapats från kalkstensberggrund. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-20 % och naturtypen är mestadels helt öppen. Hävdgynnade arter ska finnas och frekvensen av igenväxningsarter som hundäxing och hundkex skall vara högst 1%. Viktiga orkidélokaler är en prioriterad undergrupp av naturtypen och hyser antingen en riklig förekomst av orkidéer, en värdefull population av minst en nationellt mindre vanlig orkidéart, eller en förekomst (oavsett storleken) av minst en orkidéart som är nationellt eller regionalt sällsynt eller mycket sällsynt.

Bevarandemål

Arealen av Kalkgräsmark (6210) ska vara minst 84 hektar.

Vegetationen skall vara tydligt hävdpräglad och ha en för naturtypen naturlig artsammansättning, inklusive kalkkrävande arter. Gräsmiljön skall vara öppen och generellt inte ha mer än 20 % täckningsgrad av träd och buskar. Ett visst inslag av buskar och träd förekommer och gynnar bl.a. insektsfaunan i området. Kalkgräsmarkerna hävdas årligen genom bete med främst nöt, och en tydligt hävdpräglad markvegetation förekommer. Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Betesdjuren hålls så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan. Typiska arter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar. Arter som blivit klassade som invasiva och/eller negativa indikatorarter förekommer inte eller i mycket liten omfattning.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

6410 - Fuktängar

Areal: 76,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Fuktängarna utgör en stor del av arealen på Närsholmen. De ingår i områdets betade gräsmarker, som främst består av fuktängar och kalkgräsmarker och som betas med nöt. Fuktängarna är välhävdade och örtrika. Nedan följer en generell beskrivning av naturtypen.

Naturtypen utgörs av våta gräsmarker på jordar med stort inslag av kalk, lera eller torv. Krontäckning av träd och buskar är låg, 0-30%, och inte av igenväxningskaraktär. I typen ingår både ohävdade och hävdade marker nedanför trädgränsen. Två undertyper finns: a) Fuktängar på neutrala till alkaliska, kalkrika jordar med ett varierande vatteninnehåll, ofta relativt artrika. Här ingår bland annat "kalkfuktängen". b) Fuktängar på surare jordar, ibland torvrika, med blåtåtel, tåg- och starrarter. Typen varierar beroende på hävd och hävdintensitet. För upprätthållande av gynnsam bevarandestatus bör objektets hävdhistoria vara vägledande för den fortsatta skötseln. Fuktängar med lång hävdkontinuitet och hävdgynnade naturvärden är beroende av fortsatt skötsel i form av slåtter eller bete samt röjning av igenväxningsvegetation för att naturtypen skall kunna bibehålla gynnsam bevarandestatus. För vissa varianter av naturtypen krävs återkommande översvämningar.

Bevarandemål

Arealen av Fuktäng (6410) ska vara minst 76,3 hektar.

Fuktängen hävdas årligen genom bete med främst nöt, och en tydligt hävdpräglad markvegetation förekommer. Fuktängen har tillräcklig markfuktighet och en naturlig hydrologi, vilket kan innebära återkommande översvämningar. Miljön är öppen och har i normalfallet mindre än 30 % täckningsgrad av träd och buskar. Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Betesdjuren hålls så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan.

En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva, och negativa indikatorarter förekommer inte heller eller i mycket liten omfattning. Typiska arter, karaktärsarter och hävdgynnade arter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar eller trivialisering.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

9070 - Trädklädd betesmark

Areal: 0,95 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

De trädklädda betesmarkerna på Närsholmen förekommer främst i områdets västra del, med en blöt lövskog som genomkorsas av en liten bäck. Naturtypen förekommer även som några spridda små talldungar ute i den öppna betade gräsmarken. Betesmarkerna är välhävdade och betas med nöt. Nedan följer en generell beskrivning av naturtypen.

Naturtypen trädklädd betesmark förekommer på fastmark som är torr till blöt och näringsfattig till näringsrik och inkluderar både hagmarker och skogsbeten. Träd- och buskskiktets krontäckningsgrad är 30-75% och utgörs av inhemska trädslag. Det är även andelen krontäckning som sårställer naturtypen från annan betesmark. Naturtypen ska ha en lång hävdkontinuitet så väl som trädkontinuitet och inslag av gamla träd ska finnas. Utmärkande är en stor variation i åldern på träden och de frekventa gläntorna. Trädklädd betesmark förekommer i alpin, boreal och kontinental biogeografisk region och av den totala andelen inkluderad i Natura 2000 återfinns 70 % i Sverige.

Hagmarkerna respektive skogsbetena kan delvis betraktas som två olika undertyper av trädklädd betesmark, men gränsen mellan dem är ibland otydlig och historiskt har de haft stora likheter. Hagmarkerna är relativt öppna, trädklädda marker som har ett artrikt busk- och trädskikt, och det är inte ovanligt att de delvis har en historik med ängsbruk. Trädskiktet domineras normalt av lövträd. Skogsbetena är skogar som är tydligt påverkade av bete och där en beteskontinuitet finns. Skogsbeten förekommer i större delen av landet, är starkt varierade beroende på den skogstyp som dominerar i området och kan förekomma i både barr- och lövskog. De kan också utgöra dungar av skog i en för övrigt öppen hagmark.

Artsammansättningen i trädklädd betesmark varierar beroende på geografisk belägenhet och markens produktionsförmåga. Hagmarkerna på Gotland är antingen dominerade av lövträd, ofta ask, ek och alm, eller av en blandad sammansättning av gran, tall, en och lövträd. I den betade skogen på Gotland dominerar barrträd, då främst tall. Enbuskar och hassel utgör de mest frekventa arterna i buskskiktet på ön medan fältskiktet till stor del består av arter som är knutna till högre ljus- och värmetillgång än vad som är tillgängligt i tät skog. Trädklädd betesmark är en av de mest artrika naturtyperna inom den boreala biogeografiska regionen, det finns många hotade arter av evertebrater, kärlväxter, lavar och svampar i naturtypen och många är kopplad till gamla träd och död ved.

Bevarandemål

Arealen av Trädklädd betesmark (9070) ska vara minst 0,95 hektar.

Området har en tydlig betesprägel. Småskaliga naturliga processer, som t.ex. trädföryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning påverkar dynamik och struktur. Trädskiktet är olikåldrat och flerskiktat. Tall utgör det dominerande trädslaget. Krontäckning varierar mellan tätare och glesare beskogad mark med gläntor och solinsläpp till markskikt och trädstammar. Gamla och/eller grova träd, torrträd, hålträd, blommande buskar av t.ex. slån (tynne) och hagtorn, samt död ved i olika nedbrytningsstadier förekommer och fyller en viktig funktion och är en förutsättning för områdets biologiska mångfald i form av epifytiska lavar, svampar och insekter. En tydligt hävdpräglad markvegetation förekommer med en för naturtypen naturlig artsammansättning med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva och/eller negativa indikatorarter. Löpande skötsel i form av röjning av lövsly och slån förekommer om betesdjuren inte förmår att hålla igenväxningen tillbaka. Området har en

naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödning (förutom från betande djur). Vid ett eventuellt återinförande av betesdjur hålls de så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan. Typiska arter, karaktärsarter och hävdgynnade arter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

A045 - Vitkindad gås, *Branta leucopsis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Den vitkindade gåsen häckar på små, flacka öar där den är skyddad från marklevande rovdjur. Arten fordrar stora, öppna gräsbevuxna ytor för sitt födosök, främst strandängar med kortvuxen eller kortbetad gräsvegetation. Den kräver rast- och övervintringslokaler med gott om lämplig föda (främst gräs) samt möjlighet att övernatta ute på vatten. Under häckningen rör sig paret normalt inom ett område i storleksordningen någon kvadratkilometer. Arten flyttar mellan häckningsområdena i Sverige (längs kusterna upp till mellersta Norrland) och övervintringsplatserna i Holland.

I Sverige har man uppskattat antalet reproduktiva individer av vitkindad gås till omkring 8 200 stycken med huvudförekomst på Gotland. Den sammanlagda häckningspopulationen på Öland och Gotland uppgick som mest till över 5 000 par i början av 2 000-talet. Sedan dess har dock en påtaglig minskning skett och populationen uppgår numera till ca 1 200 par. Arten är inte rödlistad utan anses livskraftig. På Närsholmen noterades häckande par av vitkindad gås 2008 vid en riktad inventering.

Vitkindade gås är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)), fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

Bevarandemål

Vitkindad gås (A045) ska förekomma i området. Arealen av lämplig livsmiljö, strandängar (1630) ska vara minst 22,3 hektar. För vidare beskrivning av artens livsmiljö och hot mot denna, se bevarandemål för naturtypen Strandängar vid Östersjön samt avsnitten "Hotbild" och "Bevarandeåtgärder".

Strandängarna sköts på ett sätt som upprätthåller lämplig kvalitet. Ingen avsiktlig störning av fåglarna eller skada på deras livsmiljö förekommer.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

A068 - Salskrake, *Mergus albellus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Salskraken häckar i gamla spillkråkehål, holkar eller ihåliga stubbar. Boplatsen kan ligga ganska långt från vatten. Födan utgörs av mollusker och vatteninsekter samt till liten del av småfisk. Arten bosätter sig vanligen vid älvsel och avor samt i sjö- och tjärnrika områden. De vistas ofta i skogsomgärdade tjärnar eller vid risiga sjö- och älvstränder med skyddande skog. Myrflarkar utnyttjas regelmässigt under ungarnas uppväxttid. Under häckningen uppehåller sig salskraken inom ett relativt begränsat område kring boplatsen (storleksordningen 25 kvadratkilometer).

Övervintringen sker i Östersjön och längs Nordsjökusten, främst längs grunda kustområden, men även i större isfria sjöar. I östersjön är polska Szaecin Lagoon ett särskilt betydelsefullt område där man beräknar att ca 60-65 % av den nordvästeuropeiska populationen normalt övervintrar. I Sverige övervintrar åtskilliga tusen individer av salskrake, med större koncentrationer längs ostkusten i Skåne, Blekinge och Småland, samt på Öland och Gotland.

I Sverige häckar salskraken främst i Norrbotten, Lycksele lappmark och Västerbotten. Tillfälliga häckningar har även skett i Södermanland. I övriga landet förekommer salskraken sporadiskt och fåtaligt med undantag för ett fåtal lokaler. Arten är på grund av sitt levnadssätt svårinventerad och beräkningar av antalet häckande par är därför osäkra. En beräkning baserad på inventeringar visar på en ökning av antalet häckande par i Sverige, från ca 50 i mitten av 80-talet till 1 100 – 2 000 par 2008.

Salskraken övervintrar gärna i hamnar, vilket medför risk för giftexponering och oljeskador. Detta utgör ett allvarligt hot mot arten i dess centrala utbredningsområde i Sibirien. I Sverige utgör brist på lämpliga bohål ett hot, då modernt skogsbruk utarmat fåglarnas livsmiljö på befintliga sådana och få nya skapas. Predatorer som mård, gädda och mink är allvarliga predatorer på salskrake.

Salskraken är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)), fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsen.

Bevarandemål

Salskrake (A068) ska förekomma i området. Ingen avsiktlig störning av fåglarna eller skada på deras livsmiljö förekommer.

Bevarandetillstånd

Okänt

A132 - Skärfläcka, *Recurvirostra avosetta*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Skärfläckan häckar i sällsynt längs södra Sveriges kuster i grunda vikar och bukter längs flacka kustpartier. Arten kräver stora områden, och de bästa lokalerna omgärdas av öppna, välhävdade strandängar. Boet läggs mycket nära vattenlinjen, till exempel på låglänta strandängar, i tångvallar, på låga holmar eller sandrevlar. Vanan att placera boet precis i vattenlinjen gör att häckningarna ofta misslyckas på grund av stormar och högvattenperioder under våren och försommaren. Det finns tecken från Öland på att skärfläckan föredrar att häcka vid vattensamlingar omedelbart innanför den egentliga strandlinjen, något som skulle kunna vara ett försök att minska effekterna av höga vattennivåer under botiden.

Skärfläckan hävdar revir och rör sig under häckningen inom ett område i storleksordningen 25-50 ha. Arten flyttar söderut under vintern och övervintrar i sydvästra Europa och nordvästra Afrika.

Skärfläckan häckade sällsynt i södra Sverige under 1700- och 1800-talen men försvann som häckfågel i slutet av 1800-talet (sista häckningen på Gotland 1849). Arten återkoloniserade därefter landet från och med 1920-talet och återkom till Gotland 1947. Vid slutet av 1990-talet uppgick det svenska beståndet till knappt 1 400 par, med drygt 500 par på Gotland. I en riktad inventering gjord 1996-2006 registrerade man inventeringsåren 1996, 2001 och 2006 427, 514 respektive 193 häckande par. På Närsholmen har skärfläckan minskat, vid den riktade inventeringen ovan fanns 6 par av skärfläcka i området 2006, vid en uppföljning av inventeringen 2007-2014 fanns bara ett par kvar. Det är dock inte helt rättvisande att jämföra populationsutvecklingen mellan dessa inventeringar, då inventeringens lokaler är mindre än Natura 2000-området (som alltså omfattar flera lokaler) och enskilda lokaler inom området har inte inventerats samma år efter 2006 (vissa lokaler har inte inventerats alls sedan dess). Skärfläckan är inte rödlistad.

Skärfläckan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)), fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser.

Bevarandemål

Häckande par av skärfläcka (A132) ska återkommande finnas i området. Inga försämringar för arten som leder till minskning av antalet häckande par skall ske i området.

De strandnära områdena både på land och i vatten vid Närsholmen håller en kvalitet som tillgodoser artens behov. Strandängarna och andra strandnära områden sköts på ett sätt som upprätthåller lämplig kvalitet enligt områdets bevarandemål (hävden upprätthålls). Strandnära vattensamlingar bibehålls. Ingen avsiktlig störning av fåglarna eller skada på deras livsmiljö förekommer.

Bevarandetillstånd

Icke gynnsam

A151 - Brushane, *Philomachus pugnax*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Brushanen häckar i Sverige i två helt olika typer av miljöer, med olika ekologiska krav och populationsutveckling. Det sydliga beståndet kräver tillgång på lämpliga häckningsmiljöer i form av hävdade strandängar. I bra häckningsmiljöer finns en mosaik av gräs- och starrmarker, öppna dy- och jordtytor och grunda vattensamlingar. Det nordliga beståndet kräver tillgång på lämpliga häckningsmiljöer i form av våta myrmarker, framför allt relativt lågväxta, fuktiga till blöta gräs- och starrängar.

Brushanarna på Gotland tillhör det sydliga beståndet och häckar på välhävdade strandängar. Hanarna spelar på gemensam plats, företrädesvis på låga upphöjningar i terrängen. Under häckningen rör sig fåglarna inom ett begränsat område, gissningsvis någon kvadratkilometer. Arten häckar sent jämfört med andra vadare, och tidigt betessläpp kan därmed påverka arten negativt. Det skandinaviska beståndet övervintrar främst i Afrika söder om Sahara (Sahelzonen).

Den svenska populationen av brushane uppgår till ca 25 000 par, varav minst 99% finns i Norrland. Situationen för brushanarna i det sydliga beståndet är dålig, med för få häckningsplatser och för få häckande par (100-500 i södra Sverige varav huvuddelen på Öland och Gotland) för att beståndet ska kunna anses vara stabilt på lång sikt. Bestånden på Gotland är mer stabila än i andra delar av södra och mellersta Sverige, men arten minskar kraftigt även här. I en riktad inventering gjord 1996-2006 fanns inventeringsåret 2006 inga honor av brushane kvar på Närsholmen. Brushanen är rödlistad och klassad som sårbar (VU).

Brushanen är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)), fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parrings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.

Bevarandemål

Häckande par av brushane (A151) ska återkommande finnas i området. Inga försämringar för arten som leder till minskning av antalet häckande par skall ske i området.

De strandnära områdena både på land och i vatten vid Närsholmen håller en kvalitet som tillgodoser artens behov. Strandängarna och andra strandnära områden sköts enligt rekommenderade bevarandeåtgärder för området med hänsyn till artens behov (sent betessläpp). Ingen avsiktlig störning av fåglarna eller skada på deras livsmiljö förekommer.

Bevarandetillstånd

Icke gynnsam

A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Silvertärnan förekommer både vid inlandsvatten och vid havet där den främst lever av småfisk men även ryggradslösa djur som t.ex. blötdjur och marina kräftdjur. Den häckar solitärt eller i mindre kolonier, och samhäcker ofta med fisktärna. Silvertärnan är den fågel som flyttar längst sträcka mellan sommar- och vinterkvarter, där de nordiska fåglarna huvudsakligen övervintrar längs södra Afrikas kust och i Södra Ishavet i Antarktis. Under häckningen födosöker silvertärnorna över stora områden, ofta i storleksordningen 25 kvadratkilometer.

I Sverige häckar silvertärna i samtliga svenska landskap och det svenska beståndet beräknades till 20 000-25 000 par omkring år 2005. Sedan mitten av 1970-talet har silvertärnan ökat i antal i Östersjöområdet, men lokalt har arten försvunnit till följd av den amerikanska minkens expansion. Populationen silvertärnor på Gotland uppskattades år 2005 till 2 500 par. Silvertärna är inte rödlistad i Sverige, men globalt har arten minskat. Under häckningen födosöker silvertärnorna inom ett område i storleksordningen 25 km². Arten övervintrar längs södra Afrikas kust och i Södra Ishavet.

Vid fåglarnas häckning kan båttrafik och friluftsliv medföra stora störningar. Igenväxning kan leda till att häckningsplatser försvinner. Rovdjur, i synnerhet mink och räv, kan lokalt utgöra ett hot mot häckningskolonier. Spridning och ackumulering av miljögifter påverkar häckningsutfallet negativt.

Silvertärnan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)), fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

Bevarandemål

Häckande par av silvertärna (A194) ska återkommande finnas i området. Inga försämringar för arten som leder till minskning av antalet häckande par (utöver artens naturliga byten av koloniområde) skall ske i området.

Då silvertärnan födosöker över stora områden bör havsområdena utanför Närsholmen hålla en kvalitet som tillgodoser artens behov. Strandängarna och andra strandnära områden sköts på ett sätt som upprätthåller lämplig kvalitet enligt områdets bevarandemål. Ingen avsiktlig störning av fåglarna eller skada på deras livsmiljö förekommer.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

A195 - Småtärna, *Sterna albifrons* (nytt namn *Sterna albifrons*)

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Småtärnan förekommer på långgrunda stränder längs kusten där den lever av småfisk och kräftdjur. Arten är strikt bunden till långgrunda strandområden och jagar i regel patrullerande utanför strandlinjen. Småtärnan häckar på kala sandstränder, på låga sand- eller grusrevlar och på industri- och utfyllnadsmark vid kusten, och tillgång på lämpliga häckningsplatser är av allt att döma en begränsande faktor. Under häckningen kan födosökningen utsträckas åtskilliga km bort från boplatser. Arten är en långflyttare som övervintrar längs Afrikas västkust.

I Sverige häckar småtärnan sällsynt i Skåne, Öland, Gotland, på Västkusten och längst norrut i Bottenviken. Beståndet av häckande par är ca 500, antalet individer har ökat de senaste 30 åren men beståndet varierar en del mellan olika år och vissa omfördelningar mellan kolonierna sker. Arten är rödlistad och klassad som sårbar (VU).

Vid fåglarnas häckning utgör störningar från badturism, friluftsliv och sportfiske ett stort hot, främst genom att fåglarna tvingas bort från de bästa häckningsplatserna och ut i sekundära miljöer med resultatet att många häckningar misslyckas. Expansionen av gråtrut längs kusterna har lokalt lett till att småtärnan trängts undan från sina häckningsplatser. Igenväxning kan leda till att häckningsplatser försvinner. Småtärnan är relativt långlivad vilket också gör den extra känslig för miljögifter som påverkar häckningsutfallet negativt.

Småtärnan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)), fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parrings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

Bevarandemål

Häckande par av småtärna (A195) ska återkommande finnas i området. Inga försämringar för arten som leder till minskning av antalet häckande par skall ske i området.

Då småtärnan födosöker över stora områden bör havsområdena utanför Närsholmen hålla en kvalitet som tillgodoser artens behov. Strandängarna och andra strandnära områden sköts på ett sätt som upprätthåller lämplig kvalitet enligt områdets bevarandemål. Ingen avsiktlig störning av fåglarna eller skada på deras livsmiljö förekommer.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:

A062 - Bergand, *Aythya marila*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Berganden är en utpräglad nordlig art som främst häckar i grunda, näringsrika småsjöar på tundra och i barrskogstaigans nordkant. De kushäckande bergänderna häckar på låga gräsbevuxna skär samt i vegetationsrika djupt inskurna havsfjärdar. Boet placeras ofta där det också häckar vigg, och gärna i kolonier av måsar eller tärnor. Det är osäkert var det svenska bergandsbeståndet övervintrar, men det är troligt att de blandar sig med de ryska bergänder som övervintrar i södra Östersjön och Nordsjön.

Majoriteten av det europeiska beståndet häckar i Ryssland. I Sverige häckar berganden främst i fjälltrakterna men även längs nordligaste ostkusten. I fjälltrakterna häckar ca 1200 par i fjällen, där antalet varit mer eller mindre konstant sedan 1970-talet. Det kustnära beståndet har däremot minskat och har sin tyngdpunkt i Ångermanland-Västerbotten-Norrbottn med knappt 200 par. För 100 år sedan häckade berganden så långt söderut som i Skåne, och ett hundratal par häckade i Stockholms skärgård på 70-talet där arten idag helt försvunnit. Det kustnära beståndet har idag nästan försvunnit från Svealand och Götaland med endast enstaka häckande par i Uppland, Blekinge och på Gotland. Bergand är rödlistad (VU).

Det största hoten mot bergänderna under häckningssäsong är störningar på häckningsplatserna och rovdjur (mink) för det kushäckande beståndet. För det fjällhäckande beståndet föreligger inga kända hot. Under övervintringen koncentreras bergänderna i mycket stora flockar på ett fåtal lokaler, ofta i anslutning tilltrafikerade farleder eller hamnar, gör dem känsliga för hot i form av utsläpp av olja eller andra miljögifter.

Bevarandemål

Bergand (A062) ska förekomma i området. Ingen avsiktlig störning av fåglarna eller skada på deras livsmiljö förekommer.

Bevarandetillstånd

Okänt

Dokumentation

- ArtDatabanken, 2015. Artfakta Aythya marila, Bergand (<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100014>).
- ArtDatabanken, 2015. Artfakta Branta leucopsis, Vitkindad gås (<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100019>).
- ArtDatabanken, 2015. Artfakta Calidris pugnax, Brushane (<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100103>).
- ArtDatabanken, 2015. Artfakta Mergellus albellus, Salskrake (<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100079>).
- ArtDatabanken, 2015. Artfakta Phengaris arion, Svartfläckig blåvinge (<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/101260>).
- ArtDatabanken, 2015. Artfakta Recurvirostra avosetta, Skärfläcka (<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100122>).
- ArtDatabanken, 2015. Artfakta Sternula paradisaea, Silvertärna (<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/102619>).
- ArtDatabanken, 2015. Artfakta Sternula albifrons, Småtärna (<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100133>).
- Cederberg, B. & Löfroth, M. (red.). 2000. Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000. ArtDatabanken.
- Ekstam, U. & Forshed, N. 1996. Äldre fodermarker.
- Gotlands Ornitologiska Förening. 2015. Yttrande över förslag till Åtgärdsprogram för bevarande av hotade vadare på strandängar 2014 – 2018 (Dnr 511-29178-2014).
- Gärdenfors, U. et al. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken
- Johansson, T., Hedgren, S., Kolehmainen, T. & Tydén, L. 2007. Återinventering 2006 av häckande fåglar på gotländska strandängar. Rapporter om natur och miljö - nr 2007:17. Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Jordbruksverket 1998. Skötselhandbok för gårdens natur- och kulturvärden.
- Länsstyrelsen i Gotlands län, 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Närsholmen SE0340017.
- Länsstyrelsen i Gotlands län. Återinventering av häckande fåglar på gotländska strandängar, stickprov 2007-2014.
- Naturvårdsverket, 2003. Natura 2000, Art- och naturtypsvisa vägledning, Fåglar 1, Fåglar 2, Fåglar 3.
- Naturvårdsverket, 2011. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1, Strandängar vid Östersjön (1630), Kalkgräsmarker (6210), Fuktängar (6410), Blottade ler- och sandbottnar (1140), Sten- och grusvallar (1220), Trädklädd betesmark (9070) och Driftvallar (1210).
- Ottvall, R. 2015. Åtgärdsprogram för hotade vadare på strandängar, 2015-2019. Rapport 6680. Naturvårdsverket.

Lagtexter

- Art- och habitatdirektivet, Rådets Direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, officiell svensk översättning, version 01.01.2007.
- Fågeldirektivet, Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds, svensk översättning.
- 7 kap. 27-29 §§ Miljöbalk (1998:808).
- 7 kap. 27-29 §§ Miljöbalk (1998:808).
- 15-17 §§ Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Bilagor

- Bilaga 1. Karta, utbredning av naturtyper inom Natura 2000-området.
- Bilaga 2. Fynd av rödlistade arter som har gjorts i området.

Bilaga 2. Fynd av rödlistade arter i Natura 2000-området Närsholmen

Den här listan innehåller data som hämtats från Artportalen 2016-12 -19 (<https://www.artportalen.se/>). Det kan finnas rödlistade arter i området som nämns i områdesbeskrivningen men inte återfinns här, detta beror då på att de inte har rapporterats i Artportalen från området.

Kärlväxter

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Cerastium subtetrandrum</i>	Östkustarv	<i>NT</i>
<i>Eryngium maritimum</i>	Martorn	<i>EN</i>
<i>Holosteum umbellatum</i>	Fågellarv	<i>VU</i>
<i>Polygala comosa</i>	Toppjungfrulin	<i>VU</i>

Svampar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Clavaria amoenoides</i>	Vridfingersvamp	<i>VU</i>
<i>Cupophyllus colemannianus</i>	Brun ängsvaxskivling	<i>NT</i>
<i>Dermoloma pseudocuneifolium</i>	Sammetsmusseron	<i>VU</i>

Insekter

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Cupido minimus</i>	Mindre blåvinge	<i>NT</i>
<i>Parnassius apollo</i>	Apollofjäril	<i>NT</i>
<i>Phengaris arion</i>	Svartfläckig blåvinge	<i>NT</i>
<i>Pyrgus alveus alveus</i>	Kattunvislare	<i>VU</i>
<i>Saprinus immundus</i>	Tätpunkterad sandstumpbagge	<i>VU</i>
<i>Setina irrorella</i>	Större borstspinnare	<i>NT</i>

Fåglar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Actitis hypoleucos</i>	Drillsnäppa	LC
<i>Alauda arvensis</i>	Sånglärka	NT
<i>Anas acuta</i>	Stjärtand	VU
<i>Anas querquedula</i>	Ärta	VU
<i>Aquila chrysaetos</i>	Kungsörn	NT
<i>Arenaria interpres</i>	Roskarl	VU
<i>Calidris alpina schintzi</i>	Sydlig kärrsnäppa	CR
<i>Calidris pugnax</i>	Brushane	VU
<i>Carduelis cannabina</i>	Hämpling	LC
<i>Carpodacus erythrinus</i>	Rosenfink	VU
<i>Ficedula parva</i>	Mindre flugsnappare	LC
<i>Haliaeetus albicilla</i>	Havsörn	NT
<i>Jynx torquilla</i>	Göktyta	LC
<i>Larus argentatus</i>	Gråtrut	VU
<i>Larus fuscus</i>	Silltrut	NT
<i>Limosa limosa</i>	Rödspov	CR
<i>Locustella naevia</i>	Gräshoppsångare	LC
<i>Melanitta fusca</i>	Svärta	NT
<i>Numenius arcuata</i>	Storspov	NT
<i>Porzana porzana</i>	Småfläckig sumphöna	VU
<i>Phylloscopus trochiloides</i>	Lundsångare	NT
<i>Somateria mollissima</i>	Ejder	VU
<i>Sterna sandvicensis</i>	Kentsk tärna	VU
<i>Sternula albifrons</i>	Smätärna	VU
<i>Sylvia nisoria</i>	Höksångare	VU